

ברכות א:א – א:ד

פרק א: משנה א

מאימתי קורין את שמע בערבית?
משעה שהכהנים נכנסים לאכל בתרומתן,
עד סוף האשמורה הראשונה, דברי **רבי אליעזר**.
וחכמים אומרים: עד חצות.
רבן גמליאל אומר: עד שיעלה עמוד השחר.
מעשה שבאו בניו מבית המשתה, אמרו לו, לא קרינו את שמע. אמר להם,
אם לא עלה עמוד השחר, חיבין אתם לקרות.
ולא זו בלבד, אלא כל מה שאמרו חכמים עד חצות, מוצותן עד שיעלה
עמוד השחר.
הקטר חלבים ואברים, מוצותן עד שיעלה עמוד השחר.
וכל הנאכלים ליום אחד, מוצותן עד שיעלה עמוד השחר.
אם כן, למה אמרו חכמים עד חצות? כדי להרחיק את האדם מן העברה.

פרק א: משנה ב

מאימתי קורין את שמע בשחרית? משיכיר בין תכלת ללבן.
רבי אליעזר אומר: בין תכלת לכרתי.
וגומרה עד הנץ החמה.
רבי יהושע אומר: עד שלש שעות, שכן דרך בני מלכים לעמוד בשלש
שעות.
הקורא מכאן ואילך לא הפסיד, כאדם הקורא בתורה.

פרק א: משנה ג

בית שמאי אומרים: בערב כל אדם יטו ויקראו, ובבקר יעמדו, שנאמר
(דברים ו:ז) "ובשכבך ובקומך".
ובית הלל אומרים: כל אדם קורא כדרך, שנאמר (שם) "ובלכתך בדרך".
אם כן, למה נאמר "ובשכבך ובקומך", בשעה שבני אדם שוכבים, ובשעה
שבני אדם עומדים.
אמר **רבי טרפון**: אני הייתי בא בדרך, והטתי לקרות כדברי בית שמאי,
וסכנתי בעצמי מפני הלסטים.
אמרו לו: כדי היית לחוב בעצמך, שעברת על דברי בית הלל.

פרק א: משנה ד

בַּשַּׁחַר מְבַרֵךְ שְׁתֵּים לִפְנֵיהֶּ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ,
וּבְעֶרֶב שְׁתֵּים לִפְנֵיהֶּ וְשְׁתֵּים לְאַחֲרֶיהָ.
אַחַת אֶרְכָּה וְאַחַת קְצָרָה.
מְקוֹם שֶׁאָמְרוּ לְהֶאָרִיד, אֵינוֹ רֹשָׁאִי לְקַצֵּר. לְקַצֵּר, אֵינוֹ רֹשָׁאִי לְהֶאָרִיד.
לְחַתֵּם, אֵינוֹ רֹשָׁאִי שֶׁלֹּא לְחַתֵּם. וְשֶׁלֹּא לְחַתֵּם, אֵינוֹ רֹשָׁאִי לְחַתֵּם.

ברכות אה – ב:ג

פרק א: משנה ה

מזכירין יציאת מצרים בלילות.
אמר **רבי אלעזר בן עזריה**: הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות, עד שדרשה **בן זומא**, שנאמר (דברים טז) "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך". ימי חייך – הימים. כל ימי חייך – הלילות.
וחכמים אומרים: ימי חייך – העולם הזה. כל ימי חייך – להביא לימות המשיח.

פרק ב: משנה א

היה קורא בתורה והגיע זמן המקרא, אם כון לבו יצא, ואם לאו לא יצא. בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב, ובאמצע שואל מפני היראה ומשיב.
דברי **רבי מאיר**.
רבי יהודה אומר: באמצע שואל מפני היראה, ומשיב מפני הכבוד, בפרקים שואל מפני הכבוד, ומשיב שלום לכל אדם.

פרק ב: משנה ב

אלו הן בין הפרקים:
(1) בין ברכה ראשונה לשניה, (2) בין שניה לשמע, (3) ובין שמע לוהיה אם שמע, (4) בין והיה אם שמע לויאמר, (5) בין ויאמר לאמת ויציב.
רבי יהודה אומר: בין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק.
אמר **רבי יהושע בן קרחה**: למה קדמה שמע לוהיה אם שמע? אלא כדי שיקבל עליו על מלכות שמים תחלה, ואחר כך יקבל עליו על מצות.
והיה אם שמע לויאמר? שוהיה אם שמע נוהג ביום ובלילה, ויאמר אינו נוהג אלא ביום.

פרק ב: משנה ג

- (1) הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו, יצא. **רבי יוסי** אומר: לא יצא.
- (2) קרא ולא דקדק באותיותיה, **רבי יוסי** אומר: יצא. **רבי יהודה** אומר: לא יצא.
- (3) הקורא למפרע, לא יצא.
- (4) קרא וטעה, יחזור למקום שטעה.

ברכות ב:ד – ב:ז

פרק ב: משנה ד

הַאֲמָנִין קוֹרִין בְּרֹאשׁ הָאֵילָן אוֹ בְּרֹאשׁ הַנֶּדְבֶּדֶד,
מָה שְּׂאִינָן רְשָׁאִין לַעֲשׂוֹת כֵּן בַּתְּפִלָּה.

פרק ב: משנה ה

חָתָן פָּטוּר מִקְרִיאַת שְׁמַע בְּלִילָה הָרִאשׁוֹן עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת, אִם לֹא עָשָׂה
מַעֲשֶׂה.

(1) מַעֲשֶׂה בְּרֵבֶן גְּמִילָא שֶׁקָּרָא בְּלִילָה הָרִאשׁוֹן שְׁנֵשָׂא.
אָמְרוּ לוֹ תַלְמִידָיו: לֹא לְמַדְתָּנוּ רֵבֶנּוּ, שֶׁחָתָן פָּטוּר מִקְרִיאַת שְׁמַע בְּלִילָה
הָרִאשׁוֹן?
אָמַר לָהֶם: אֵינִי שׁוֹמֵעַ לָכֶם לְבַטֵּל מִמּוֹנֵי מַלְכוּת שָׁמַיִם אֲפֹלוּ שָׁעָה אַחַת.

פרק ב: משנה ו

(2) רַחֵץ בְּלִילָה הָרִאשׁוֹן שְׁמִתָּהּ אֶשְׁתּוֹ.
אָמְרוּ לוֹ תַלְמִידָיו: לֹא לְמַדְתָּנוּ רֵבֶנּוּ, שְׂאֵבֶל אָסוּר לְרַחֵץ?
אָמַר לָהֶם: אֵינִי כְּשֹׂאֵר כָּל אָדָם, אֶסְטָנִים אֲנִי.

פרק ב: משנה ז

(3) וּכְשִׁמֹּת טָבִי עֲבָדוֹ, קִבֵּל עָלָיו תְּנֻחוּמִין.
אָמְרוּ לוֹ תַלְמִידָיו: לֹא לְמַדְתָּנוּ רֵבֶנּוּ, שְׂאִין מְקַבְּלִין תְּנֻחוּמִין עַל הָעֲבָדִים?
אָמַר לָהֶם: אֵין טָבִי עֲבָדֵי כְּשֹׂאֵר כָּל הָעֲבָדִים, כִּשְׁר הִיָּה.

ברכות ב:ח – ג:ג

פרק ב: משנה ח

חָתָן אִם רָצָה לְקָרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע לַיְלָה הָרִאשׁוֹן, קוֹרֵא.
רֵבֶן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לֹא כָּל הַרוֹצֶה לְטַל אֶת הַשֵּׁם יִטַּל.

פרק ג: משנה א

מִי שִׁמְתּוֹ מוּטָל לְפָנָיו פֶּטוּר (1) מִקְרִיאַת שְׁמַע, (2) וּמִן הַתְּפִלָּה, (3) וּמִן הַתְּפִלִּין.
נוֹשְׂאֵי הַמָּטָה וְחַלּוּפֵיהֶן וְחַלּוּפֵי חַלּוּפֵיהֶן,
אֶת שְׁלֹפְנֵי הַמָּטָה וְאֶת שְׁלֹאֲחֵי הַמָּטָה,
אֶת שְׁלֹמֹת צַדִּיק בֶּהֶן פֶּטוּרִים, וְאֶת שְׂאִין לַמָּטָה צַדִּיק בֶּהֶן חַיִּבִּין.
אֵלּוּ וְאֵלּוּ פֶּטוּרִים מִן הַתְּפִלָּה.

פרק ג: משנה ב

קָבְרוּ אֶת הַמֵּת וְחָזְרוּ, אִם יָכוֹלִין לְהִתְחִיל וּלְגַמֹּר עַד שֶׁלֹּא יִגִּיעוּ לַשּׁוּרָה,
יִתְחִילוּ. וְאִם לֹא, לֹא יִתְחִילוּ.
הָעוֹמְדִים בַּשּׁוּרָה, הַפְּנִימִים פֶּטוּרִים, וְהַחִיצוֹנִים חַיִּבִּין.

פרק ג: משנה ג

נָשִׁים וְעֹבְדִים וְקִטְנִים פֶּטוּרִין (1) מִקְרִיאַת שְׁמַע (2) וּמִן הַתְּפִלָּה,
וְחַיִּבִּין (1) בַּתְּפִלָּה, (2) וּבַמְזוֹזָה, (3) וּבַבְּרַכָּת הַמְּזוּן.

ברכות ג:ד – ד:א

פרק ג: משנה ד

בעל קרי (1) מהרהר בלב, (2) ואינו מברך לא לפניו ולא לאחריה.
(3) ועל המזון מברך לאחריו, ואינו מברך לפניו.
רבי יהודה אומר: מברך לפניו ולאחריהם.

פרק ג: משנה ה

היה עומד בתפלה ונזכר שהוא בעל קרי, לא יפסיק אלא יקצר.
ירד לטבל, אם יכול לעלות ולהתכסות ולקרות עד שלא תנע החמה,
יעלה ויתכסה ויקרא. ואם לאו, יתכסה במים ויקרא.
אבל לא יתכסה לא במים הרעים ולא במי המשרה, עד שיטיל לתוכן
מים.
וכמה ירחיק מהם ומן הצואה? ארבע אמות.

פרק ג: משנה ו

(1) זב שראה קרי, (2) ונדה שפלטה שכבת זרע, (3) והמשמש שראתה
נדה: צריכין טבילה. **ורבי יהודה** פוטר.

פרק ד: משנה א

(1) תפלת השחר עד חצות. **רבי יהודה** אומר: עד ארבע שעות.
(2) תפלת המנחה עד הערב. **רבי יהודה** אומר: עד פלג המנחה.
(3) תפלת הערב אין לה קבע.
(4) ושל מוספין כל היום. **רבי יהודה** אומר: עד שבע שעות.

ברכות ד:ב – ד:ה

פרק ד: משנה ב

רבי נחוניא בן הקנה הִזָּה מִתְפַּלֵּל בְּכִנְיֻסְתּוֹ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וּבִיצִיאָתוֹ תְּפִלָּה קְצָרָה.

אָמְרוּ לוֹ: מָה מָקוֹם לְתַפִּלָּה זוֹ? אָמַר לָהֶם: (1) בְּכִנְיֻסְתִּי אֲנִי מִתְפַּלֵּל שְׁלֹא תִּתְּרַע תְּקִלָּה עַל יָדִי, (2) וּבִיצִיאָתִי אֲנִי נוֹתֵן הוֹדָיָה עַל חֻלְקִי.

פרק ד: משנה ג

רבן גמליאל אָמַר: בְּכָל יוֹם מִתְפַּלֵּל אָדָם שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה.

רבי יהושע אָמַר: מֵעֵין שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה.

רבי עקיבא אָמַר: אִם שְׁגוּרָה תִּפְלְתוּ בְּפִיו, יִתְפַּלֵּל שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה. וְאִם לֹא, מֵעֵין שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה.

פרק ד: משנה ד

רבי אליעזר אָמַר: הָעוֹשֶׂה תְּפִלָּתוֹ קָבֵעַ, אֵין תְּפִלָּתוֹ תִּחְנוּנִים.

רבי יהושע אָמַר: הַמְהִלְךָ בְּמָקוֹם סִכְנָה, מִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה קְצָרָה.

אָמַר: הוֹשֵׁעַ הַשֵּׁם אֶת עַמּוֹךְ אֶת שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל, בְּכָל פְּרִשְׁתַּת הָעֶבֶד יִהְיוּ צָרֵכֵיהֶם לִפְנֵיךָ, בָּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.

פרק ד: משנה ה

הִזָּה רוֹכֵב עַל הַחֲמוֹר: (1) יֵרֵד. (2) וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לֵירֵד, יַחֲזִיר אֶת פָּנָיו.

(3) וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִיר אֶת פָּנָיו, יָכוֹן אֶת לְבוֹ כְּנֶגֶד בֵּית קֹדֶשׁ.

הַקֹּדֶשִׁים.

ברכות ד:ו – ה:ב

פרק ד: משנה ו

הָיָה יוֹשֵׁב בְּסִפִּינָה, אוּ בְּקֶרוֹן, אוּ בְּאַסְדָּה,
יִכּוֹן אֶת לְבוֹ כְּנֶגֶד בֵּית קֹדֶשׁ הַקֹּדָשִׁים.

פרק ד: משנה ז

רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: אֵין תְּפִלַּת הַמוֹסָפִין אֶלָּא בְּחֶבֶר עִיר.
וְחַכְמִים אוֹמְרִים: בְּחֶבֶר עִיר וְשֵׁלָא בְּחֶבֶר עִיר.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשְׁמוֹ:
כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ חֶבֶר עִיר, הֵיחִיד פְּטוֹר מִתְּפִלַּת הַמוֹסָפִין.

פרק ה: משנה א

אֵין עוֹמְדִין לְהִתְפַּלֵּל אֶלָּא מִתּוֹךְ כֶּבֶד רֹאשׁ.
חֲסִידִים הָרֵאשׁוֹנִים הָיוּ שׁוֹהִים שְׁעָה אַחַת וּמִתְפַּלְלִים, כְּדֵי שְׂיִכְוְנוּ אֶת
לְבָם לְמָקוֹם.
אֶפְלוּ הַמֶּלֶךְ שׁוֹאֵל בְּשִׁלּוּמוֹ, לֹא יִשְׁיַבְנוּ.
וְאֶפְלוּ נָחַשׁ כְּרוּךְ עַל עֵקְבוֹ, לֹא יִפְסִיק.

פרק ה: משנה ב

(1) מְזַכְרִין גְּבוּרוֹת גִּשְׁמִים בְּתַחֲתֵי הַמֵּתִים,
(2) וְשׁוֹאֲלִין הַגִּשְׁמִים בְּבִרְכַּת הַשָּׁנִים.
(3) וְהַבְדִּילָה בְּחוֹנֵן הַדָּעַת.
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אוֹמְרָה בְּרָכָה רְבִיעִית בְּפָנֵי עֲצֻמָּה.
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בְּהוֹדָאָה.

ברכות ה:ג – ו:א

פרק ה: משנה ג

האומר: (1) על קו צפור יגיעו רחמיך, (2) ועל טוב יזכר שמך, (3) מודים מודים, משתקין אותו.
העובר לפני התיבה וטעה, יעבר אחר תחתיו,
ולא יהא סרבן באותה שעה.
מנין הוא מתחיל? מתחלת הברכה שטעה בה.

פרק ה: משנה ד

העובר לפני התיבה, לא יענה אחר הכהנים אמן, מפני הטרופ.
ואם אין שם כהן אלא הוא, לא ישא את כפיו.
ואם הבטחתו שהוא נושא את כפיו וחוזר לתפלתו, רשאי.

פרק ה: משנה ה

המתפלל וטעה, סימן רע לו.
ואם שליח צבור הוא, סימן רע לשולחיו, מפני ששלוחו של אדם כמותו.
אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא, שהיה מתפלל על החולים ואומר זה
חי וזה מת. אמרו לו: מנין אתה יודע? אמר להם: אם שגורה תפילתי בפי,
יודע אני שהוא מקבל. ואם לאו, יודע אני שהוא מטרף.

פרק ו: משנה א

ביצד מברכין על הפרות?
(1) על פרות האילן אומר בורא פרי העץ,
(2) חוץ מן היין, שעל היין אומר בורא פרי הגפן.
(3) ועל פרות הארץ אומר בורא פרי האדמה,
(4) חוץ מן הפת, שעל הפת הוא אומר המוציא לחם מן הארץ.
(5) ועל הירקות אומר בורא פרי האדמה.
רבי יהודה אומר: בורא מיני דשאים.

ברכות ו:ב – ו:ה

פרק ו: משנה ב

- (1) בִּרְדָּה עַל פְּרוֹת הָאֵילָן "בּוֹרָא פְּרִי הָאֲדָמָה": יֵצֵא.
- (2) וְעַל פְּרוֹת הָאֶרֶץ "בּוֹרָא פְּרִי הָעֵץ": לֹא יֵצֵא.
- (3) עַל כָּלֵם אִם אָמַר "שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ": יֵצֵא.

פרק ו: משנה ג

עַל דָּבָר שֶׁאֵין גְּדוּלוֹ מִן הָאֶרֶץ: אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל.
עַל הַחֲמֶץ, וְעַל הַנוֹבְלוֹת, וְעַל הַגּוֹבֵאִי: אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל.
עַל הַחֲלָב, וְעַל הַגְּבִינָה, וְעַל הַבִּיצִים: אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁהוּא מִין קָלָלָה אֵין מְבָרְכִין עָלָיו.

פרק ו: משנה ד

הָיוּ לִפְנֵינוּ מִינִים הַרְבֵּה,
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם מִמֵּין שְׁבַעָה, מְבָרְךְ עָלָיו.
וְחַכָּמִים אוֹמְרִים: מְבָרְךְ עַל אִיזָה מֵהֶם שִׁירְצָה.

פרק ו: משנה ה

בִּרְדָּה עַל הַיֵּין שֶׁלִּפְנֵי הַמְּזוֹן, פָּטַר אֶת הַיֵּין שֶׁלְּאַחַר הַמְּזוֹן.
בִּרְדָּה עַל הַפְּרָפֶרֶת שֶׁלִּפְנֵי הַמְּזוֹן, פָּטַר אֶת הַפְּרָפֶרֶת שֶׁלְּאַחַר הַמְּזוֹן.
בִּרְדָּה עַל הַפֶּת, פָּטַר אֶת הַפְּרָפֶרֶת. עַל הַפְּרָפֶרֶת, לֹא פָטַר אֶת הַפֶּת.
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵף לֹא מַעֲשֶׂה קִדְרָה.

ברכות ו:א – ז:א

פרק ו: משנה ו

היו יושבין לאכל, כל אחד ואחד מברך לעצמו.
הסבו, אחד מברך לכלן.
בא להם יין בתוך המזון, כל אחד ואחד מברך לעצמו.
לאחר המזון, אחד מברך לכלם.
והוא אומר על המגמר, אף על פי שאין מביאין את המגמר אלא לאחר
הסעדה.

פרק ו: משנה ז

הביאו לפניו מליח בתחלה ופת עמו,
מברך על המליח ופוטר את הפת, שהפת טפלה לו.
זה הכלל: כל שהוא עקר ועמו טפלה, מברך על העקר ופוטר את הטפלה.

פרק ו: משנה ח

אכל תאנים ענבים ורמונים,
מברך אחריהן שלש ברכות. דברי רבן גמליאל.
וחכמים אומרים: ברכה אחת מעין שלש.
רבי עקיבא אומר: אפלו אכל שלק והוא מזוננו, מברך אחרי שלש ברכות.
השוטה מים לצמא, אומר שהכל נהיה בדברו.
רבי טרפון אומר: בורא נפשות רבות.

פרק ז: משנה א

שלשה שאכלו כאחד, חיבין לזמן.
אכל (1) דמאי, (2) ומעשר ראשון שנטלה תרומתו, (3) ומעשר שני
והקדש שנפדו, (4) והשמש שאכל כזית, (5) והפות: מזמנין עליהם.
אבל אכל (1) טבל, (2) ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו, (3) ומעשר
שני והקדש שלא נפדו, (4) והשמש שאכל פחות מכזית, (5) והנכרי: אין
מזמנין עליהם.

ברכות ז:ב – ז:ה

פרק ז: משנה ב

נשים ועבדים וקטנים, אין מזמנין עליהם.
עד כמה מזמנין? עד כזית. **רבי יהודה** אומר: עד כביצה.

פרק ז: משנה ג

פיצד מזמנין?
(1) בשלשה, אומר נברך. בשלשה והוא, אומר ברכו.
(2) בעשרה, אומר נברך לאלהינו. בעשרה והוא, אומר ברכו.
אחד עשרה ואחד עשרה רבוא.
(3) במאה, אומר נברך ליי אלהינו. במאה והוא, אומר ברכו.
(4) באלף, אומר נברך ליי אלהינו אלהי ישראל. באלף והוא, אומר ברכו.
(5) ברבוא, אומר נברך ליי אלהינו, אלהי ישראל, אלהי הצבאות, יושב הכרובים, על המזון שאכלנו. ברבוא והוא, אומר ברכו.
כענין שהוא מברך, כך עונין אחריו – ברוך יי אלהינו, אלהי ישראל, אלהי הצבאות, יושב הכרובים, על המזון שאכלנו.
רבי יוסי הגלילי אומר: לפי רב הקהל הו' מברכין, שנאמר (תהלים סח) "במקהלות ברכו אלהים, יי ממקור ישראל".
אמר **רבי עקיבא**: מה מצינו בבית הכנסת, אחד מרבין ואחד מעטין, אומר ברכו את יי.
רבי ישמעאל אומר: ברכו את יי המברך.

פרק ז – משנה ד

(1) שלשה שאכלו כאחד, אינן רשאים לחלק. וכו' ארבעה, וכו' חמשה.
(2) ששה נחלקין, עד עשרה.
(3) ועשרה אינן נחלקין, עד שיהיו עשרים.

פרק ז – משנה ה

שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד,
בזמן שמקצתן רואין אלו את אלו, הרי אלו מצטרפים לזמון.
ואם לאו, אלו מזמנין לעצמן, ואלו מזמנין לעצמן.
אין מברכין על היין עד שיתן לתוכו מים. דברי **רבי אליעזר**.
וחכמים אומרים: מברכין.

ברכות ח:א – ח:ד

פרק ח: משנה א

אלו דברים שבין בית שמאי ובית הלל בסעדה.
(1) **בית שמאי** אומרים: מברך על היום ואחר כך מברך על הין.
ובית הלל אומרים: מברך על הין ואחר כך מברך על היום.

פרק ח: משנה ב

(2) **בית שמאי** אומרים: נוטלין לידיים ואחר כך מוזגין את הכוס.
ובית הלל אומרים: מוזגין את הכוס ואחר כך נוטלין לידיים.

פרק ח: משנה ג

(3) **בית שמאי** אומרים: מקנח ידיו במפה ומניחה על השלחן.
ובית הלל אומרים: על הקסת.

פרק ח: משנה ד

(4) **בית שמאי** אומרים: מכבדין את הבית ואחר כך נוטלין לידיים.
ובית הלל אומרים: נוטלין לידיים ואחר כך מכבדין את הבית.

ברכות ח:ה – ח:ח

פרק ח: משנה ה

- (5) **בית שמאי** אומרים: גר ומזון ובשמים והבדלה.
ובית הלל אומרים: גר ובשמים ומזון והבדלה.
(6) **בית שמאי** אומרים: שברא מאור האש.
ובית הלל אומרים: בורא מאורי האש.

פרק ח: משנה ו

- אין מברכין (1) לא על הגר ולא על הבשמים של עובדי כוכבים,
(2) ולא על הגר ולא על הבשמים של מתים,
(3) ולא על הגר ולא על הבשמים שלפני עבודה זרה.
אין מברכין על הגר עד שיאותו לאורו.

פרק ח: משנה ז

- (7) מי שאכל ושכח ולא ברך,
בית שמאי אומרים: יחזור למקומו ויברך.
ובית הלל אומרים: יברך במקום שנזכר.
עד אימתי הוא מברך? עד כדי שיתעכל המזון שבמעיו.

פרק ח: משנה ח

- (8) בא להם יין לאחר המזון ואין שם אלא אותו הכוס,
בית שמאי אומרים: מברך על היין ואחר כך מברך על המזון.
ובית הלל אומרים: מברך על המזון ואחר כך מברך על היין.
עונין אמן אחר ישראל המברך,
ואין עונין אמן אחר הכותי המברך, עד שישמע כל הברכה.

ברכות ט:א – ט:ד

פרק ט: משנה א

- (1) הַרואָה מְקוֹם שֶׁנַּעֲשׂוּ בוֹ נְסִים לְיִשְׂרָאֵל:
אוֹמֵר בְּרוּךְ שֶׁעָשָׂה נְסִים לְאַבוֹתֵינוּ בַּמָּקוֹם הַזֶּה.
(2) מְקוֹם שֶׁנַּעֲקָרָה מִמֶּנּוּ עֲבוֹדַת זָרָה:
אוֹמֵר בְּרוּךְ שֶׁעָקַר עֲבוֹדַת זָרָה מֵאַרְצֵנוּ.

פרק ט: משנה ב

- (3) עַל הַזִּיקִין, וְעַל הַזּוֹעוֹת, וְעַל הַבְּרָקִים, וְעַל הָרַעְמִים, וְעַל הַרוּחוֹת:
אוֹמֵר בְּרוּךְ שֶׁכַּחַו וּגְבוּרָתוֹ מְלֵא עוֹלָם.
(4) עַל הָהָרִים, וְעַל הַגְּבָעוֹת, וְעַל הַיַּמִּים, וְעַל הַנְּהָרוֹת, וְעַל הַמַּדְבָּרוֹת:
אוֹמֵר בְּרוּךְ עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַרואָה אֵת הַיָּם הַגָּדוֹל: אוֹמֵר בְּרוּךְ שֶׁעָשָׂה אֵת הַיָּם
הַגָּדוֹל, בְּזִמְנֵן שְׂרוּאָה אוֹתוֹ לַפְּרָקִים.
(5) עַל הַגְּשָׁמִים וְעַל הַבְּשׂוּרוֹת הַטּוֹבוֹת: אוֹמֵר בְּרוּךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב.
(6) וְעַל שְׂמוּעוֹת רָעוֹת: אוֹמֵר בְּרוּךְ דִּין הָאֱמֶת.

פרק ט: משנה ג

- (7) בָּנָה בֵּית חֹדֶשׁ, וְקָנָה כָּלִים חֹדָשִׁים: אוֹמֵר בְּרוּךְ שֶׁהִחְיָנוּ.
מִבְּרֹךְ עַל הָרָעָה מֵעֵין הַטּוֹבָה, וְעַל הַטּוֹבָה מֵעֵין הָרָעָה.
הַצּוֹעֵק לְשַׁעֲבֵר, הָרִי זֶה תִּפְלֵת שׂוּא.
כִּיצַד? הִיתָה אֲשֶׁתּוֹ מְעַבְּרָת, וְאָמַר "יְהִי רָצוֹן שֶׁתֵּלֵד אִשְׁתִּי זָכָר", הָרִי זֶה
תִּפְלֵת שׂוּא.
הִיא בָּא בְּדֶרֶךְ וְשָׁמַע קוֹל צוֹחָה בָּעִיר, וְאָמַר "יְהִי רָצוֹן שֶׁלֹּא יִהְיוּ אֵלּוּ בְּנֵי
בֵּיתִי" הָרִי זֶה תִּפְלֵת שׂוּא.

פרק ט: משנה ד

- הַנִּכְנָס לְכֶרֶךְ מִתְפַּלֵּל שְׁתֵּים, אַחַת בְּכַנִּיסָתוֹ וְאַחַת בִּיצִיאָתוֹ.
בֶּן עֲזַאי אוֹמֵר: אַרְבַּע, שְׁתֵּים בְּכַנִּיסָתוֹ וְשְׁתֵּים בִּיצִיאָתוֹ.
וְנוֹתֵן הוֹדָאָה לְשַׁעֲבֵר, וְצוֹעֵק לְעֵתִיד לְבֹא.

ברכות ח:ט – פאה א:ג

פרק ט: משנה ה

חַיֵּב אָדָם לְבָרֵךְ עַל הָרָעָה בְּשֵׁם שֶׁהוּא מְבָרֵךְ עַל הַטּוֹבָה, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ו) "וְאֶהְיֶה אִתְּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ".

(1) "בְּכָל לְבָבְךָ" – בְּשְׁנֵי יִצְרֶיךָ, בִּיצֵר טוֹב וּבִיצֵר רָע.

(2) "וּבְכָל נַפְשְׁךָ" – אֶפְלוּ הוּא נוֹטֵל אֶת נַפְשְׁךָ.

(3) "וּבְכָל מְאֹדְךָ" – בְּכָל מְמוֹנְךָ. דָּבָר אַחֵר: "בְּכָל מְאֹדְךָ" – בְּכָל מַדָּה וּמַדָּה שֶׁהוּא מוֹדֵד לָךְ הֵי הַיּ מוֹדֵה לוֹ בְּמֵאֵד מְאֹד.

לֹא יִקַּל אָדָם אֶת רֹאשׁוֹ כְּנֶגֶד שַׁעַר הַמּוֹזָח, שֶׁהוּא מְכוּן כְּנֶגֶד בֵּית קִדְשֵׁי הַקֹּדֶשִׁים.

(1) לֹא יִכְנֹס לְהַר הַבַּיִת בְּמִקְלוֹ, (2) וּבְמִנְעָלוֹ, (3) וּבְפִנְדָּתוֹ, (4) וּבְאַבְקַּי שֶׁעַל רִגְלָיו,

(5) וְלֹא יַעֲשֶׂנוּ קִפְּנוּתִי, (6) וְרִקְיָה מְקַל וְחִמּוּר.

כָּל חוֹתְמֵי בְּרָכוֹת שֶׁהָיוּ בְּמִקְדָּשׁ, הָיוּ אוֹמְרִים "מִן הָעוֹלָם".

מִשְׁקָלָקְלוֹ הַמִּינִין וְאָמְרוּ אֵין עוֹלָם אֶלָּא אֶחָד, הִתְקִינוּ שֶׁיְהוּ אוֹמְרִים "מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם".

וְהִתְקִינוּ שֶׁיְהֵא אָדָם שׂוֹאֵל אֶת שְׁלוֹם חֲבֵרוֹ בְּשֵׁם, שֶׁנֶּאֱמַר (רות ב) "וְהִנֵּה בָּעֵז בָּא מִבֵּית לָחֶם, וַיֹּאמֶר לְקוֹצְרִים יְיָ עִמָּכֶם, וַיֹּאמְרוּ לוֹ, יְבָרְכֶךָ יְיָ".

וְאָמַר (שופטים ו) "יְיָ עִמָּךְ גִּבּוֹר הַחַיִּל".

וְאָמַר (משלי כג) "אַל תִּבּוֹז כִּי זִקְנָה אָמְךָ".

וְאָמַר (תהלים קיט) "עַתָּה לַעֲשׂוֹת לִי, הִפְרוּ תוֹרֶתְךָ".

רַבִּי נֶתָן אוֹמַר: הִפְרוּ תוֹרֶתְךָ עַתָּה לַעֲשׂוֹת לִי.

**הדרן עלך מסכת ברכות!
מזל טוב!**

מסכת פאה

פרק א: משנה א

אלו דברים שאין להם שיעור:
(1) הפאה, (2) והבפורים, (3) והראיון, (4) וגמילות חסדים, (5) ותלמוד תורה.
אלו דברים שאדם אוכל פרותיהן בעולם הזה והקרו קיימת לו לעולם הבא:
(1) כבוד אב ואם, (2) וגמילות חסדים, (3) והבאת שלום בין אדם לחברו, (5) ותלמוד תורה כנגד כלם.

פרק א: משנה ב

אין פוחתין לפאה מששים,
ואף על פי שאמרו אין לפאה שיעור,
הכל (1) לפי גדל השדה, (2) ולפי רב העניים, (3) ולפי רב הענוה.

פרק א: משנה ג

נותנין פאה מתחלת השדה ומאמצעה.
רבי שמעון אומר: ובלבד שיתן בסוף בשעור.
רבי יהודה אומר: אם שיר קלח אחד, סומך לו משום פאה. ואם לאו,
אינו נותן אלא משום הפקר.